

TITLE : A storyline analysis in Iu-Mienh narrative discourse with some insights from Cognitive Linguistics

AUTHOR : Tatsuro Daniel Arisawa

FACULTY : LINGUISTICS,

GRADUATE SCHOOL, PAYAP UNIVERSITY, CHIANG MAI, THAILAND

YEAR : 2006

THE MEMBER OF THE COMMITTEES:

1. Dr. Thomas M. Tehan
2. Dr. Kirk Roger Person
3. Ajarn Audra Phillips
4. Dr. Somsong Burusphat
5. Dr. Kingkarn Thepkanjana

SUPERVISING PROFESSOR: Dr. Thomas M. Tehan

ABSTRACT

Storyline is a foregrounded main line of development in narrative discourse. Longacre's textlinguistics storyline analysis distinguishes a storyline verb that is marked by the preterite tense from supporting materials coded with other tense-aspect-modality such as imperfect, progressive, modals, irrealis, etc. Among these he recognizes a cline of ranking from most dynamic to most static (1981, 1996, 2003a). In applying his theory to Iu-Mienh narrative discourse, two issues arise: 1) the advantage of a verb ranking/salience scheme approach which is compatible with prototype analysis from a Cognitive Linguistics perspective (Taylor 2003), as opposed to the binary approach of foreground-background (Hopper 1979), and 2) the problem of strong dependence on verb morphology which Iu-Mienh lacks totally as does Thai in identifying storyline (Somsong 1990b, 1991a). What possible alternatives can Cognitive Linguistics suggest to such a situation?

Starting with a storyline analysis and salience scheme analysis based on seven Iu-Mienh narrative discourses within the framework of Longacre's textlinguistics, this thesis shows first a prototype effect, or gradient relation, not only in the supportive materials but also inside each band. The storyline verb in Iu-Mienh is

unmarked, used 1) by itself, 2) with post verb aspectual verbs, or 3) in serial verb constructions (SVCs) and topic chains. The pivotal storyline is recognized as a band of grounding elements *mi'aqv* 'resultative aspectual marker,' *aqv* 'perfective aspectual marker' and an adverb *za'gengh* 'really, indeed, actually.' Second, following Somsong's (2002) non-verb-morphology dependent storyline analysis, transitivity and sequentiality as the major factors of storyline are analyzed, using Langacker's billiard-ball model (1991b) and updating (i.e. increasing) Current Discourse Space (CDS) model (2001). From a Cognitive Linguistics perspective, storyline is foregrounded to the perception of the conceptualizer by two factors: 1) as a result of the transitivity of energy and event in a clause or sentence composed of SVCs and topic chains, and 2) as a result of sequentiality expressed by the sequential marker *ziouc* 'then, so, and,' the conjunction *cingx_daaih* 'therefore,' the topic marker *aeqv* 'as for,' and adverbial clause containing *liuz* 'after doing...' or *gau* 'after which.'

To identify storyline, Cognitive Linguistics analyzes conceptual structures of transitivity and sequentiality, which result in foregroundedness to human perception. Storyline is an epistemological outcome of transitivity and sequentiality.

ชื่อเรื่อง : การวิเคราะห์การดำเนินเรื่องของวจนะเรื่องเล่าในภาษาอิวเมี่ยนในมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงปริชาน

ชื่อผู้แต่ง : Tatsuro Daniel Arisawa

สาขาวิชา : ภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
ประเทศไทย

ปี : 2549

รายชื่อคณะกรรมการ :

1. Dr. Thomas M. Tehan
2. Dr. Kirk Roger Person
3. Ajarn Audra Phillips
4. Dr. Somsonge Burusphat
5. Dr. Kingkarn Thepkanjana

ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ : Dr. Thomas M. Tehan

บทคัดย่อ

เหตุการณ์ดำเนินเรื่องเป็นแกนหลักตอนเด่นในการดำเนินเรื่องเล่า ลองเอกเคอร์ได้แบ่งลักษณะไวยากรณ์ของเหตุการณ์ดำเนินเรื่องเล่า ดังนี้ คือ คำแสดงรูปอดีตกาล เป็นตัวบ่งชี้กริยาเหตุการณ์สำคัญ ส่วนคำแสดงรูปกาล-การณลักษณะ-modality เช่น imperfect, progressive, modals, irrealis เป็นตัวแสดงรายละเอียดเสริมเหตุการณ์ นอกจากนี้ ลองเอกเคอร์ได้เรียบเรียงลำดับความเด่นของข้อความจากส่วนที่เป็นการดำเนินเรื่องที่มีการเคลื่อนไหวที่สุดจนถึงส่วนที่

เป็นสภาวะหยุดนิ่งที่สุดของเรื่อง(2524, 2539, 2546) จากการประยุกต์ทฤษฎีของลองเอกเคอร์ กับเรื่องเล่าในภาษาอิวเมียน พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น คือ 1) แนวคิดการเรียงลำดับ ความเด่นของข้อความนั้นตรงกับแนวคิดของ prototype analysis ตามมุมมองของภาษาศาสตร์ ปรินชาน (เทเลอร์ 2546) ซึ่งต่างจากวิธีของฮอบเปอร์ ที่แบ่ง ข้อความเป็น 2 ชั้น คือ ข้อความเด่น และ ข้อความรอง (ฮอบเปอร์ 2522) 2) วิธีการวิเคราะห์ของลองเอกเคอร์ ใช้ได้ดีในภาษาที่มี ระบบกาล-การณัลักษณะ-modality แสดงในรูปคำกริยา จึงทำให้เกิดปัญหาการวิเคราะห์ใน ภาษาอิวเมียน ซึ่งไม่มีการผันรูปคำกริยา เช่นเดียวกับภาษาไทย (สมทรง 2533b 2534a) มีทางเลือกใดบ้างในการแก้ปัญหานี้ในมุมมองของภาษาศาสตร์เชิงปรินชาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เริ่มจากการศึกษาเหตุการณ์ดำเนินเรื่องและการเรียงลำดับความเด่น ของข้อความเรื่องเล่าในภาษาอิวเมียนจำนวน 7 เรื่อง ตามแนวทางของลองเอกเคอร์ จากการ ศึกษาพบว่า prototype effect ไม่เพียงพบแต่ในรายละเอียดเสริมเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังพบใน แต่ละอันดับข้อความด้วย คำกริยาแสดงการดำเนินเรื่องในภาษาอิวเมียนจะไม่มีตัวบ่งชี้ทาง ไวยากรณ์ คำกริยาดังกล่าวปรากฏอยู่ 3 ลักษณะ คือ 1) อยู่โดยลำพัง 2) ปรากฏก่อนคำแสดง การณัลักษณะ และ 3) ปรากฏในโครงสร้างของกลุ่มอนุพากย์ และ กลุ่มภาคแสดงต่อเนื่อง การดำเนินเรื่องหลักมีตัวบ่งชี้ทางไวยากรณ์คือ grounding elements ซึ่งมีอยู่ 3 ชนิด คือ คำแสดง ผลการณัลักษณะ *mi'aqv* การณัลักษณะแสดงการเสร็จสมบูรณ์ *aqv* และ คำกริยาวิเศษณ์ *za'gengh* 'จริงๆ'

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้วิเคราะห์ลักษณะไวยากรณ์ที่แสดงลำดับเวลา และ การเคลื่อนไหว

ของเหตุการณ์ ตามแนวทางของสมทรงในการวิเคราะห์ภาษาที่ไม่มีการผันรูปกริยา (สมทรง 2545) โดยใช้ Billard-Ball Model (2534b) และ Current Discourse Space Model (2544) ของ แลงเอคเคอร์ในการวิเคราะห์ จากมุมมองของนักภาษาศาสตร์เชิงปริชาน เหตุการณ์ดำเนิน เรื่องจะเป็นข้อความเด่นในมโนทัศน์ของผู้อ่านหรือผู้ฟังได้ด้วยสาเหตุสองประการคือ 1) การ เคลื่อนไหวของอาการและเหตุการณ์ ซึ่งพบในโครงสร้างของกลุ่มอนุพากย์ และ กลุ่มภาค แสดงต่อเนื่อง 2) ลำดับเหตุการณ์ในเวลาต่อเนื่อง ซึ่งมีตัวบ่งชี้คือ *ziouc* 'แล้ว แล้วก็ และ' คำ เชื่อม *cingx_daaih* 'ดังนั้น' ตัวบอกหัวข้อ *aeqv* 'ส่วน' และ อนุประโยควิเศษณ์ที่มีคำว่า *liuz* 'หลังจากทำ' *gau* 'หลังจากที่'

ในการระบุเหตุการณ์ดำเนินเรื่อง นักภาษาศาสตร์เชิงปริชานใช้วิธีวิเคราะห์โครงสร้าง เชิงมโนทัศน์ของการเคลื่อนไหวและลำดับเวลาที่มีผลทำให้เกิดมโนภาพประจักษ์ชัด ดังนั้น เหตุการณ์ดำเนินเรื่อง จึงเป็นผลของการมองการเคลื่อนไหวและลำดับเวลาในเชิงมโนทัศน์